

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ประเด็นที่ 4 สุขภาพกลุ่มวัย สุขภาพจิต

หัวข้อ บูรณาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

จังหวัดปราจีนบุรี เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1 /2565

วันที่ 27-28 มกราคม 2565

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมการแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม: กรมอนามัย, กรมสุขภาพจิต, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จังหวัดปราจีนบุรีมีผู้สูงอายุ ร้อยละ 19.17 (ผู้สูงอายุ 82,896 คน จากประชากรทั้งหมด 432,337 คน) ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น ร้อยละ 53.92 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าระดับเขต ร้อยละ 18.74 แต่น้อยกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 21.54 อำเภอที่มีผู้สูงอายุมากที่สุด คือ อำเภอบ้านสร้าง ร้อยละ 23.95 รองลงมาคือ อำเภอศรีมโหสถ ร้อยละ 23.32 และอำเภอประจันตคาม ร้อยละ 21.9 ตามลำดับ การคัดกรองประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL) ปีงบประมาณ 2565 คัดกรองได้ ร้อยละ 24.38 (ผู้สูงอายุที่คัดกรอง ADL 20,208 คน จากทั้งหมด 82,896 คน) พบผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) ร้อยละ 96.55 ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) ร้อยละ 2.63 และช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย (กลุ่มติดเตียง) ร้อยละ 0.82 มีชมรมผู้สูงอายุทั้งหมด 94 ชมรม เป็นชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ 54 แห่ง (ร้อยละ 57.45)

สำหรับการคัดกรองกลุ่มอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ (Geriatrics Syndrome) ได้แก่ โรคสมองเสื่อม คัดกรองได้ ร้อยละ 19.74 พบผิดปกติ ร้อยละ 0.64 ภาวะซึมเศร้า คัดกรองได้ร้อยละ 23.13 พบผิดปกติร้อยละ 0.34 ข้อเข่าเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 19.61 พบผิดปกติ ร้อยละ 4.33 ภาวะหกล้ม คัดกรองได้ร้อยละ 19.74 พบผิดปกติ ร้อยละ 2.41 อำเภอที่พบผู้สูงอายุเสี่ยงต่อภาวะหกล้มมากที่สุด คือ อำเภอศรีมโหสถ ร้อยละ 8.06 รองลงมาคืออำเภอบ้านสร้าง ร้อยละ 7.08 และอำเภอเมือง ร้อยละ 2.2 การคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 18.11 พบผิดปกติ ร้อยละ 2.4

ส่วนการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) ในผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 607 คน (เป้าหมาย 697 คน) คิดเป็นร้อยละ 87.09 โดยอำเภอที่มีผลคัดกรองซึมเศร้า 2Q สูงสุด คือ อำเภอเมือง อำเภอนาดี และอำเภอศรีมโหสถ (ร้อยละ 91.13, 90.00 และ 89.66 ตามลำดับ) พบผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง เสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 4.12 ได้รับการประเมินต่อยุ่ด้วยแบบประเมินซึมเศร้า 9Q จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ผลการประเมินไม่พบผู้เป็นโรคซึมเศร้า

การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผู้สูงอายุปี 2565 จำนวน 8 ด้าน ผ่าน Blue Book Application เป้าหมายในการสำรวจฯ 6,708 คน มีการประเมินเข้ามา 280 คน ผลการสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ไตรมาสแรก) พบผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ครบ 8 ด้าน จำนวน 108 คน (ร้อยละ 38.57) สำหรับพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์รายด้าน พบน้อยที่สุด คือ กินผักและผลไม้ได้วันละ 5 กำมือ เป็นประจำ ร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ มีกิจกรรมทางกายที่ระดับปานกลางสะสม 150 นาที/ สัปดาห์ ร้อยละ 62.5 และการนอนหลับอย่างเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 7 - 8 ชั่วโมง ร้อยละ 70 จากข้อมูลการสำรวจฯ ปี 2565 จังหวัดมีแผนการดำเนินงานดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคลในโรงเรียนผู้สูงอายุ (Individual Wellness Plan) จำนวน 3 แห่งคือ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลดงกระทงยาม อำเภอศรีมหาโพธิ, โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลโนนหอม อำเภอเมือง และ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลวังตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี เป้าหมายแห่งละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน

การดำเนินงานตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ผ่านเกณฑ์ ในปี 2565 ร้อยละ 89.23 (มีตำบลทั้งหมด 65 ตำบล จำแนกเป็น ตำบลที่ผ่านการประเมินปี 65 จำนวน 3 แห่ง, ผ่านเกณฑ์ใน

ปี 2562 - 2564 จำนวน 33 แห่ง และตำบลที่ผ่านเกณฑ์ปี 2559 - 2561 และได้รับรองซ้ำในปี 2565 (Re-Accreditation) จำนวน 22 แห่ง) การดำเนินงานตำบลฯ พบว่ายังมีตำบลที่ไม่ผ่านเกณฑ์และต้องทำการประเมินซ้ำ 7 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลเนินหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี 2) ตำบลบ่อทอง อำเภอกบินทร์บุรี 3) ตำบลนาแหม อำเภอกบินทร์บุรี 4) ตำบลกระทุ่มแพ้ว อำเภอบ้านสร้าง 5) ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม 6) ตำบลหนองแสง อำเภอประจันตคาม ทั้ง 6 แห่งนี้ ครบประเมินซ้ำ แต่พื้นที่ยังไม่ได้ประเมินซ้ำ ส่วนแห่งที่ 7) ตำบลบ้านทาม อำเภอศรีมหาโพธิ์ ทำการประเมินแล้วแต่ไม่ผ่านในองค์ประกอบที่ 5 จังหวัดมี Care Manager ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม 3C จำนวน 125 คน และมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ขึ้นทะเบียนในโปรแกรม 3C จำนวน 969 คน ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงปี 2565 จำนวน 339 คน ได้รับการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care Plan) ในระบบโปรแกรม 3C ปี 2565 จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.24 และยอดสะสมการจัดทำ Care Plan ปี 2561-2565 จำนวน 2,987 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.12

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดได้ติดตามการดำเนินงานโดยขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านระบบ Line กลุ่ม โทรศัพท์ มีการสื่อสารให้ภาคีเครือข่ายดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังโดยยึดแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขตามมาตรการการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์อนามัยที่ 6 ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUEBOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีแผนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสุขภาพการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Individual wellness plan) ในโรงเรียนผู้สูงอายุ 3 แห่ง แห่งละ 20 คน - ชี้แจงและทำหนังสือขอความร่วมมือพื้นที่ในการประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผ่าน Blue Book Application 	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUEBOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - วางแผนดำเนินการอบรมฯ เดือนกุมภาพันธ์ 2565 - ทำหนังสือขอความร่วมมือในเก็บข้อมูล H4U ในเดือน ธันวาคม 2564 - ขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผ่าน Blue Book Application ร่วมกับการประชุมของศูนย์อนามัยที่ 6 ในเดือนมกราคม โดยมีแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ได้แก่ สสอ. รพสต. ประธานชมรมผู้สูงอายุ ข้าราชการบำนาญ

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
2. สมองเสื่อม พลัดตกหกล้ม - ยังไม่มีคลินิก ผู้สูงอายุใน โรงพยาบาล ระดับ M2 ขึ้นไป	กรมอนามัย - รูปแบบ/ คู่มือชะลอชราชิวาฮีนยาว จังหวัด - มีแผนจัดประชุมทบทวนแนวทางการจัดบริการคลินิกผู้สูงอายุและ ติดตามประเมินคุณภาพคลินิก กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องการ ดำเนินงานคลินิกผู้สูงอายุ ร.พ. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร และ ร.พ. กบินทร์บุรี	จังหวัด - บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ พื้นที่ มีการขับเคลื่อนงานผ่านคลินิก ผู้สูงอายุ ซึ่งปีงบประมาณ 2565 อยู่ระหว่างดำเนินการ
3. ตำบลที่มี ระบบส่งเสริม สุขภาพดูแล ผู้สูงอายุระยะ ยาว (Long Term Care)	กรมอนามัย 1. พัฒนาการเข้าถึงระบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ “อบรมผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ด้านสาธารณสุข (Care Manager) เขตสุขภาพที่ 6 2. อบรมฟื้นฟูผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว Care Manager เขตสุขภาพที่ 6 3. ทำชุดกระเปาะเยี่ยมบ้าน สูงวัย ปลอดภัย COVID-19 ระดับจังหวัด - ชี้แจงพื้นที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตำบล LTC - เยี่ยมเสริมพลัง /ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ ผ่านระบบ Line กลุ่ม /โทรศัพท์	กรมอนามัย 1. จัดอบรมระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน-3 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมแคนด์ดูนส์ เจ้าหลาว จ.จันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 48 คน 2. จัดอบรมระหว่างวันที่ 14-16 พ.ย.64 ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับหน่วย CNEU 20 หน่วย จำนวน 165 คน 3. ดำเนินการส่งมอบชุดกระเปาะเยี่ยม บ้านสูงวัยปลอดภัย COVID-19 ทั้ง 8 จังหวัด ในเดือน พ.ย.64 ระดับจังหวัด - ติดตามการประเมินตำบล LTC ให้ผ่านเกณฑ์ ผ่านระบบ Line กลุ่ม/ โทรศัพท์

3. นวัตกรรมตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- เร่งรัด/ ติดตามพื้นที่ให้ประเมินตำบล LTC ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์และต้องทำการประเมินซ้ำ
(Reaccredited)
- ขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มสุขภาพดี ให้ครอบคลุมทุกอำเภอ และขอความร่วมมือ
สำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผ่าน Blue Book Application ตามเป้าหมาย
- ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามมาตรการอย่างเคร่งครัด
- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขในทุก รพ.สต. ประเมินปัญหาอากรมณ์ พฤติกรรม ในผู้สูงอายุที่บ้าน
ติดเตียง ร่วมกับการคัดกรองซึมเศร้า (2Q)
- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขนำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมสุขภาพจิตไปใช้ประโยชน์
ในการดำเนินงานคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตและติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุเสี่ยงซึมเศร้าให้ครอบคลุม
ในทุกอำเภอ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- สนับสนุนสื่อความรู้การดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุและแนวทางการดำเนินกิจกรรมมัลติเซ็นใจในชุมชนต้นแบบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกชุมชนในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ผู้รายงาน : นางสาวลลิตา สุกแสงปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ : 0623355505

ผู้รายงาน : นางสาวจรรยา สอนภักดี

ตำแหน่ง : รักษาการแทน ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ 6

โทรศัพท์ : 0933989832

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

โทรศัพท์ : 094 479 4115

วัน/เดือน/ปี : 25 มกราคม 65